

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE WOUTER HAECKLAAN TE DEURNE (ANTWERPEN).

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 506

Rapport opgemaakt door: Griet Beldé

Kontischesteenweg 38,
2630 Aartselaar

Augustus -oktober 2017

Dossiernr.: 2017H9

Projectcode AOE:

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatienota met beperkte samenstelling, van het bodemarchief aan de Wouter Haecklaan, te Deurne (Antwerpen).

Auteur

Griet Beldé

Projectnummer

- 2017H9 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Aartselaar, augustus 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 506

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	25/08/2017	Interne draft
v1	30/08/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	18/10/2017	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts/ Anouk Van der Kelen
Director	Didier Reyns / Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van Resultaten	6
1	Inleiding (beschrijvend gedeelte)	6
1.1	Thesaurus	6
1.2	Administratieve gegevens	6
1.3	Wettelijk kader	6
1.4	Doel van het onderzoek	7
1.5	Onderzoeksopdracht	8
1.6	Afbakening onderzoeksgebied	8
2	Aard van de bedreiging	10
2.1	Huidige situatie	10
2.2	Toekomstige situatie	11
3	Assessmentrapport: Landschappelijke analyse	13
3.1	Topografische situering	13
3.2	Reliëf	13
3.3	Bodemkundige situering	14
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis	16
4.1	Centrale archeologische inventaris (CAI)	16
4.2	Cartografische bronnen	18
5	Recente landschapsveranderingen	19
6	Besluit en samenvatting	21
7	Kwaliteitscontrole en ondertekening	21
8	Bibliografie	23

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2016 met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	9
Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	9
Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied. (CadGIS 2017).....	10
Figuur 4: Huidige situatie aangeduid op een ortholuchtfoto, kleur 2016 (Geopunt 2017).....	11
Figuur 5: Inplantingsplan fietsinfrastructuur, bestaande en ontworpen infrastructuur (Bron:opdrachtgever).....	12
Figuur 6: Details topografische kaart met aanduiding van het tracé (Rood) (Bron: Geopunt 2017)	13
Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel (1m) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)..	14
Figuur 8: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het tracé (rood) (bron: Geopunt 2017)	15
Figuur 7: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m aangeduid op het GRB (Geopunt 2017)	16
Figuur 8: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)	18
Figuur 9: Orthofoto (1971-panchromatisch) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)	19
Figuur 10: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	20
Figuur 15: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)	20

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Deurne, nota-light

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017H9
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO NV
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- straat + nr.:	Wouter Haecklaan
- postcode:	2100
- fusiegemeente:	Deurne
- land:	België
Lambert72 coördinaten (EPSG:31370)	X: 156 399,19 m – Y: 211 380,44 m X: 156 298,52 m – Y: 211 548,55 m X: 156 447,20 m – Y: 211 357,32 m
Kadaster	
- Gemeente:	Deurne Antwerpen
- Afdeling:	31
- Sectie:	B
- Percelen:	Openbaar domein (Lijntracé)
Onderzoekstermijn	Augustus - Oktober 2017
Thesaurus	Bureauonderzoek, Deurne, Sterckshof, Rivierenhof, nota-light

1.3 WETTELIJK KADER

Deze archeologienota met beperkte samenstelling kwam tot stand naar aanleiding van de aanleg van een fietspad (4m breed, 550m lang), wandelpad (1m80 breed), inplanting van bomen, voetpad en groenzone. Het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone. Omdat de geplande ontwikkeling van het gebied een ingreep in de bodem met zich mee brengt, waarbij de totale oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft (10 271m²) de 5.000m²

overschrijdt en de ingreep in de bodem de 1.000m² (ca.9.123m²) overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

De wijzigingen doorgevoerd vanaf 1 januari 2017 in de Code van Goede Praktijk versie 2.0 houden onder andere het volgende in: wanneer “...de erkende archeoloog na analyse van de geplande bodemingreep, met één doorslaggevend argument m.b.t. de landschappelijke ligging, de historische beschrijving of de bespreking van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek, kan aantonen dat geen verdere maatregelen nodig zijn omdat:

1° er geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig is,

2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd nooit impact hebben op het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed,

3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie nooit zal leiden tot kenniswinst, volstaat het dat het bureauonderzoek en de rapportering daarover een beperkte invulling krijgen.

In hoger aangehaalde gevallen hoeft voor de betrokken terreinen niet langer integraal onderzocht en gerapporteerd te worden wat én de landschappelijke ligging, én de historiek én het archeologische kader is. Het volstaat om de geplande bouwwerken en het ene doorslaggevende aspect dat de conclusie onderbouwt dat er geen verdere maatregelen nodig zijn toe te lichten. Dit beperkt het uit te voeren onderzoek en de rapportering erover in de archeologienota.” (Officiële communicatie Agentschap Onroerend Erfgoed op 15-12-2016 aangaande de Code van Goede Praktijk versie 2.0).

Voor onderhavig projectgebied kan met één doorslaggevend argument worden aangetoond dat het kennispotentieel laag is van eventueel aanwezige archeologische resten of sporen binnen de geplande ontgravingen. Daarom kan een archeologienota met beperkte samenstelling worden opgesteld.

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan welke archeologische erfgoedwaarden er ter hoogte van het onderzoeksgebied te verwachten zijn en in welke mate deze bedreigd worden door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven: Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. En tot slot wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

Deze analyse maakt duidelijk dat het potentieel op kennisvermeerdering van eventuele archeologische resten binnen de ontgravingen laag is. Dit argument wordt gestaafd door de volgende gegevens:

1. De dieptes van de ingrepen zijn beperkt tot een maximum diepte van 60cm, zodat ook de verwachte impact van de werken beperkt is.
2. Indien de Herentalse vaart aangesneden zou worden, zullen in de ontgraving naar verwachting enkel 19de eeuwse dempingslagen aangetroffen worden.

3. Het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een archeologisch vastgestelde zone van historisch Antwerpen. Op de CAI (Centraal Archeologisch Inventaris) staan geen archeologische sites aangeduid.
4. Het onderzoeksgebied bevindt zich buiten de historische kern van Deurne en Borgerhout en lag tot in de tweede helft van de 19de eeuw in agrarisch gebied. Bijgevolg worden geen resten van historische bewoning verwacht in het gebied. Was het onderzoeksgebied in het verleden eerder onaantrekkelijk voor bewoning.
5. De bodemingrepen zijn lijntracés. Daarom zullen eventueel aanwezige archeologische resten in de ontgravingen slechts over een beperkte oppervlakte aangesneden worden.

Omwille van het voorgaande wordt een archeologienota met beperkte samenstelling opgesteld. De situering van het onderzoeksgebied en de argumenten voor een archeologienota met beperkte samenstelling worden in de volgende hoofdstukken in meer detail besproken.

1.5 ONDERZOEKSOPDRACHT

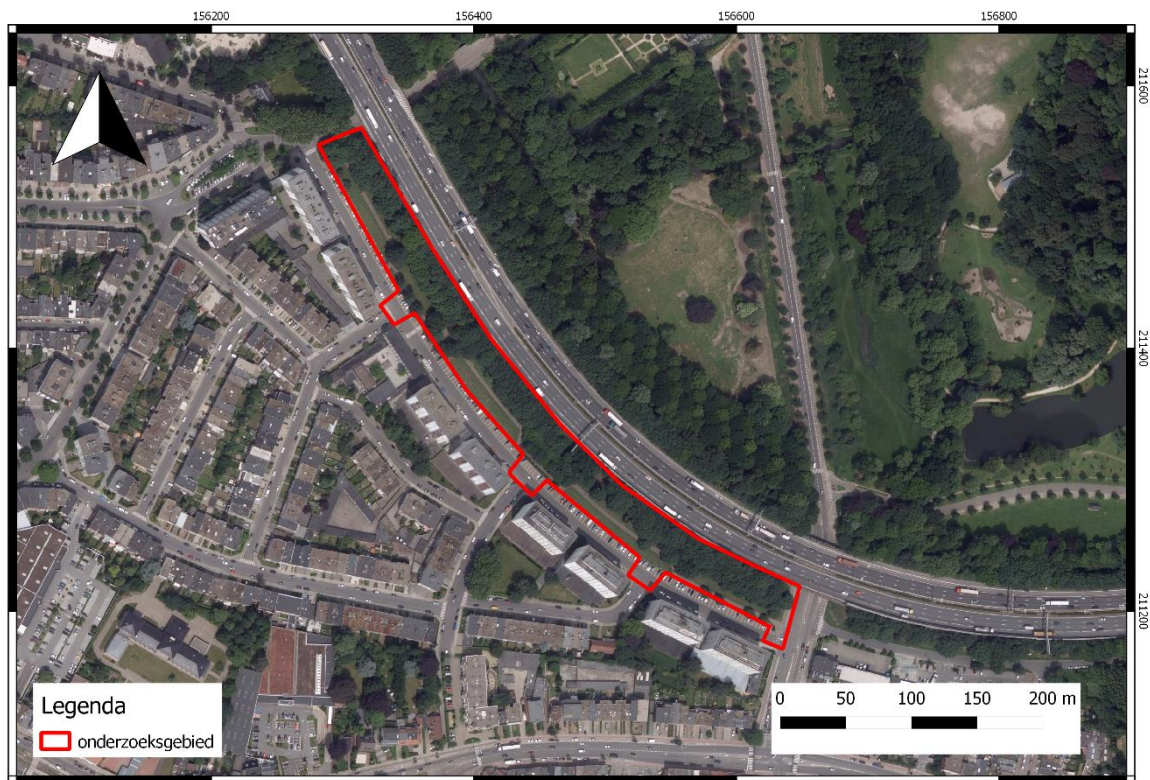
Naar aanleiding van de aanleg van een fiets- en wandelpad in de berm van de Wouter Haecklaan, parallel aan de snelweg, te Deurne heeft ABO nv een bureaustudie uitgevoerd in het kader van de opmaak van een archeologienota. Bij de ontwikkeling van het terrein zijn immers ingrepen in de bodem voorzien die het eventueel aanwezige archeologische bodemarchief kunnen verstoren. De geplande werken worden meer in detail besproken in hoofdstuk 2.

De geplande werken zijn gelegen in een zone die op de grens van een park- en woongebied ligt. De werken bevinden zich niet volledig binnen het bestaande gabarit van de lijninfrastructuur. Op historische kaarten (Ferraris en Vandermaelen) liggen de geplande werken in een historisch ruraal gebied en ligt de W. Haecklaan in de Herentalse vaart. De Herentalse vaart verdween in de 19de eeuw. Op de Lokale Archeologische Advieskaart wordt het onderzoeksgebied aangegeven als aandachtsgebied, met aanwezigheid van een plaggendek.

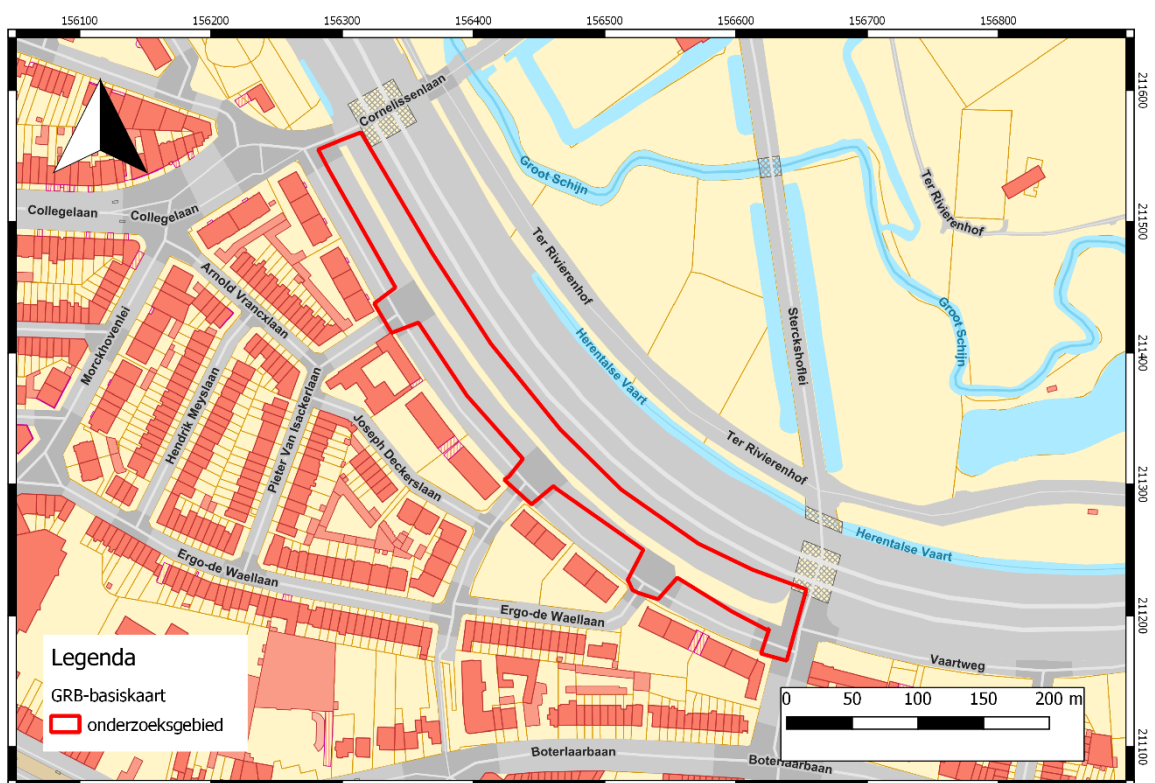
Om bovenstaande redenen betreft het hier een archeologienota met een beperkte samenstelling.

1.6 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

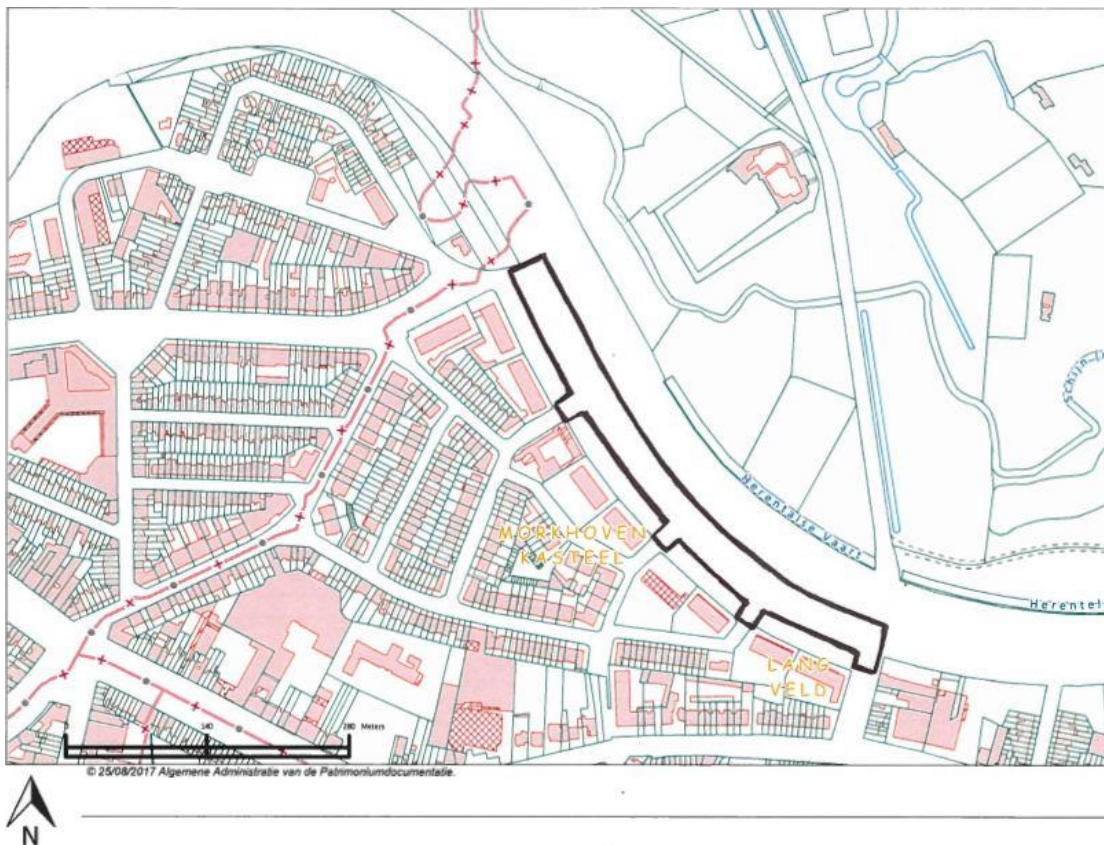
Het onderzoeksgebied bevindt zich in Deurne, ten oosten van Borgerhout, tussen de autostrade en de Wouter Haecklaan, die de grens vormt met de zuidwestelijk gelegen woonzone. Het gebied dat onderzocht wordt is in het westen begrensd door de Cornelissenlaan en aan de oostzijde door de Sterckshoflei. In het noorden bevindt zich het uitgestrekte park, Rivierenhof te Deurne. Van noord naar zuid langs de oostzijde bevinden zich de gemeenten Wijnegem, Wommelgem, Borsbeek en Mortsels. Ten westen ligt Antwerpen.

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2016 met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

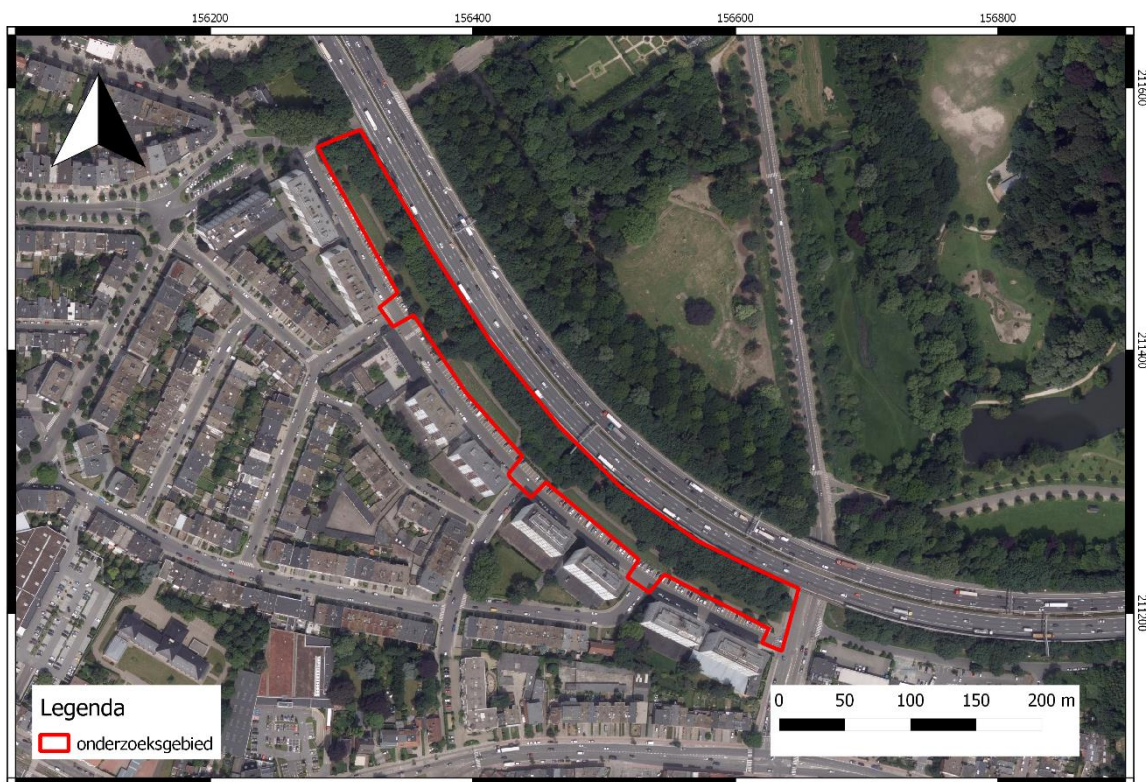

Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied. (CadGIS 2017)

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

De locatie van het projectgebied is momenteel een dicht begroeide berm met loofbomen, parallel met de autostrade. Aan de zuidwestelijke zone, parallel met het bos bevinden er zich grasterreintjes, die op regelmatige afstanden van elkaar gescheiden zijn door bomen. Tussen de bomen en het grasveld loopt er een betonverhard wandelpad dat langs de uitsprongen van de bomen loopt. De fundering van het wandelpad reikt tot circa 30 cm onder het maaiveld. Aangrenzend aan het projectgebied staan haaks op de W. Haecklaan, die eveneens parallel ligt aan de autostrade, parkeerplaatsen. Parallel met deze straat aan zuidwestelijke zijde staan grote woonblokken, die de grens vormen van de gehele zuidelijk gelegen woonzone.

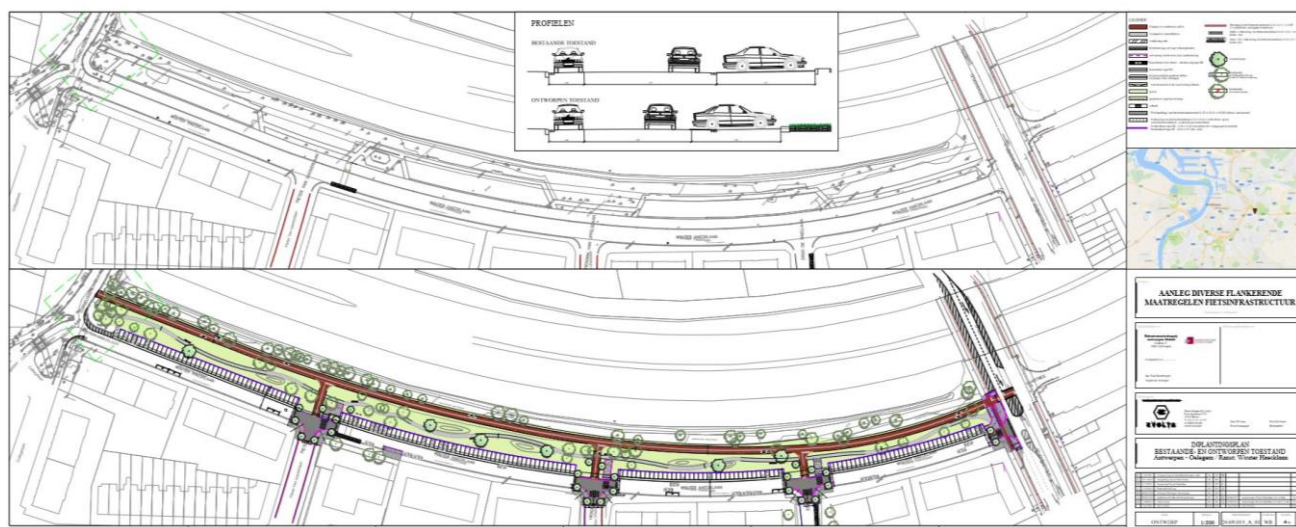
Figuur 4: Huidige situatie aangeduid op een ortholuchtfoto, kleur 2016 (Geopunt 2017)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De Stad Antwerpen heeft het plan opgevat in de huidige berm, (zoals hierboven beschreven) langs de W. Haecklaan een nieuw fiets –en wandelpad aan te leggen, parallel met de snelweg. Het nieuwe fietspad wordt voorzien op het huidige verharde wandelpad en is 4m breed en 550m lang. Voor de fundering van dit pad zijn bodemingrepen nodig tot een diepte van circa 60 cm onder het maaiveld. Het fietspad zal op regelmatige afstanden, telkens ter hoogte van de zijstraten, aan de overzijde die uitkomen op de W. Haecklaan, een aftakking of zijstraatje (4) hebben dat uitkomt op de W. Haecklaan. Tevens wordt er langs het fietspad (aan de kant van de W. Haecklaan) een slingerend wandelpad voorzien van 1,80m breed. In deze bermzone zullen nieuwe bomen geplant worden. Ook aan de W. Haeckstraat zullen er ter hoogte van de snelheidsremmers, aan de er op uitkomende zijstraten, nieuwe bomen geplant worden. In totaal worden er 31 nieuwe bomen aangeplant.

Het fietspad is voorzien op een diepte van 50cm en komt gedeeltelijk op een reeds bestaand pad, dat (vermoedelijk) tot op 30cm diepte in cementbeton is aangelegd en dus reeds verstoord is tot op deze diepte. Het voetpad wordt aangelegd tot op 60cm diepte en voor de erlangs liggende groenzone worden bodemingrepen uitgevoerd tot 30cm onder het maaiveld.

Omdat de aanleg van het fietspad gebeurt op de plaats van het bestaande gebetonneerde wandelpad, is de bijkomende impact van de geplande werken op de mogelijke archeologische lagen beperkt. Het is immers aannemelijk dat de bodem tenminste tot 30cm onder het maaiveld verstoord werd door de aanleg van het wandelpad (zie § 2.1).

Figuur 5: Inplantingsplan fietsinfrastructuur, bestaande en ontworpen infrastructuur
(Bron:opdrachtgever)

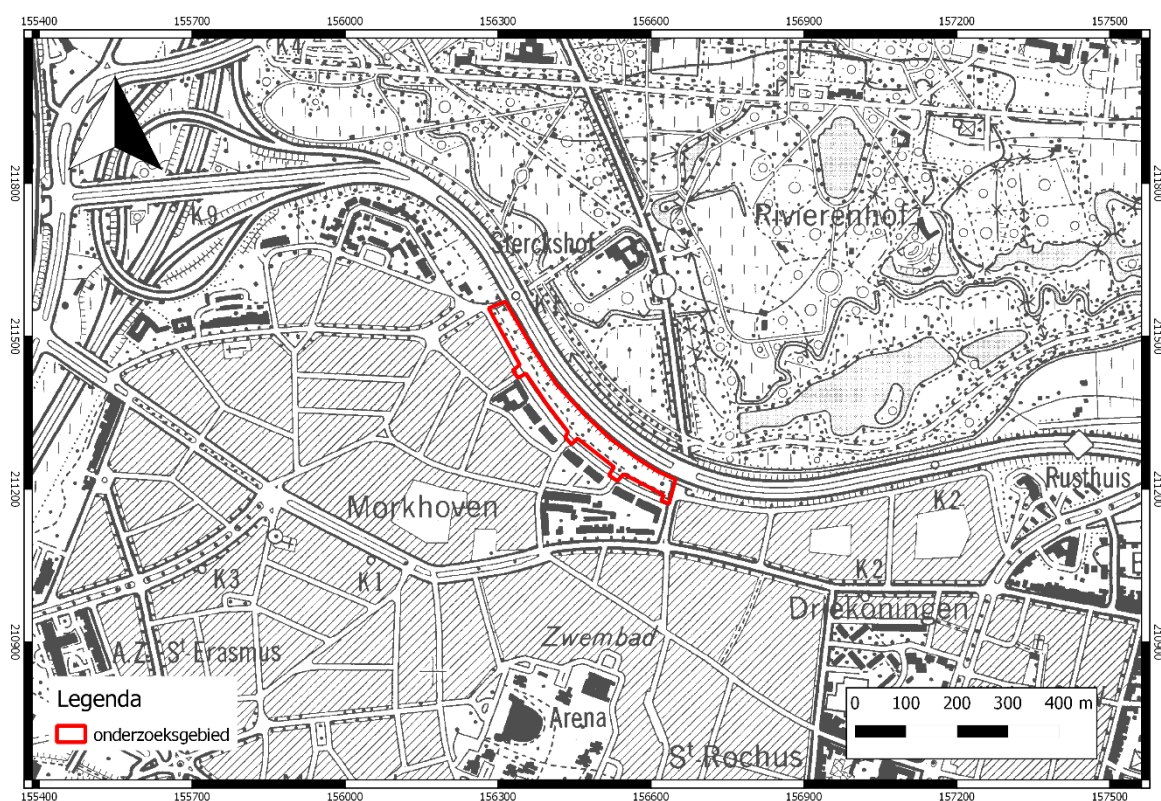
3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

Deurne ligt ten oosten van Antwerpen in stedelijk gebied. Ten noorden van het projectgebied bevindt zich het Provinciaal Domein 'Rivierenhof', dat zich centraal in Deurne uitstrekt.

Het projectgebied ligt in het bekken van de 'Beneden -Schelde'. Ten noorden van de het projectgebied, parallel met de autosnelweg, loopt de 'Herentalse vaart' die halverwege het projectgebied eindigt en ca. 1.5km verder oostwaarts uitkomt in de rivier 'Groot Schijn'. Deze rivier loopt eveneens ten noorden van de W. Haecklaan van het oosten in noordwestelijke richting, door het Rivierenhof. Het Groot Schijn gaat in het noordwesten over in het 'Klein Schijn' en komt iets verder uit als het 'Schijn' in de Schelde. Het park komt in oppervlakte overeen met de Schijnvallei.

Het studiegebied ligt in een uitgestrekte laaggelegen zone van het Scheldebekken, op de rand van de Schijnvallei.

Figuur 6: Details topografische kaart met aanduiding van het tracé (Rood) (Bron: Geopunt 2017)

3.2 RELIËF

Het traject van het onderzoeksgebied (NO-ZW) bevindt zich in een laaggelegen zone, ca. 5,5m TAW met weinig tot geen hoogteverschillen, op de rand van de Schijnvallei. Deze vallei bevindt zich ten noordoosten van het onderzoeksgebied, en komt overeen met het 'Rivierenhof'. Tot 500m zuidwaarts van het onderzoeksgebied stijgt het reliëf geleidelijk tot ca. 8m TAW.

Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel (1m) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

3.3 BODEMKUNDIGE SITUERING

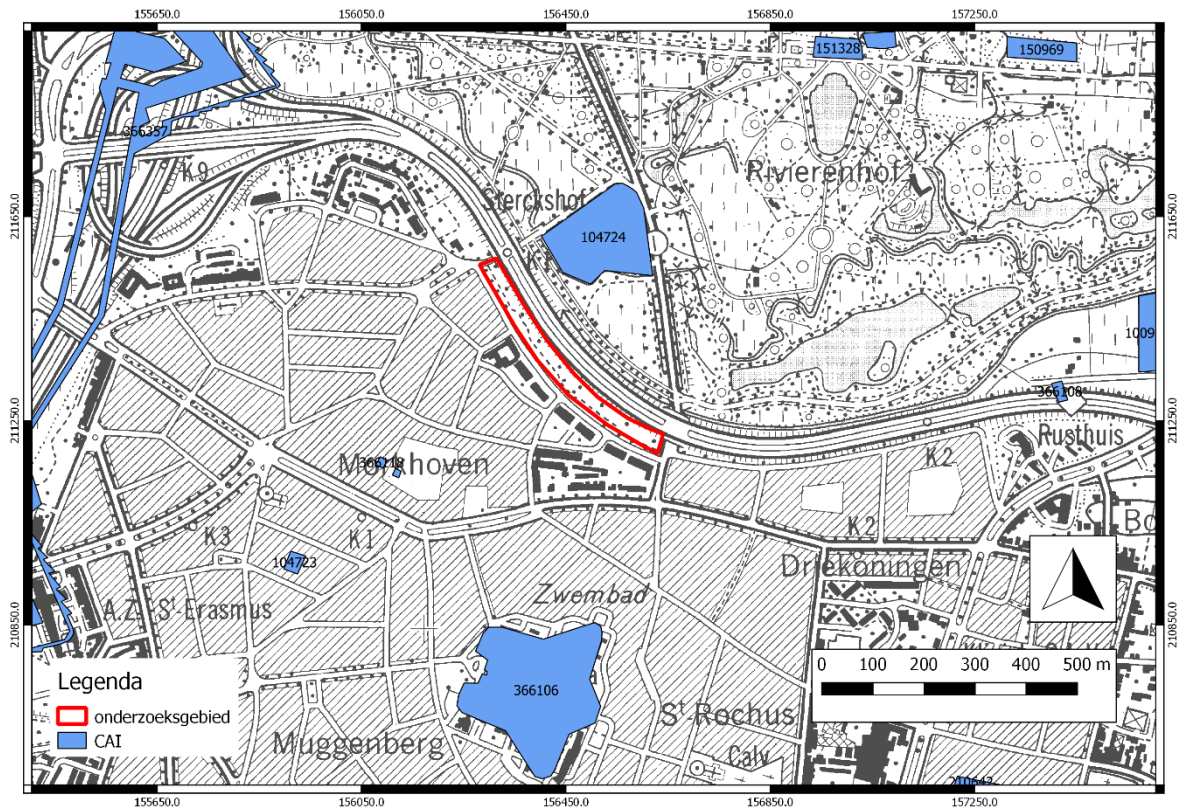
Het onderzoeksgebied bevindt in de zandstreek van Vlaanderen die zich uitstrekt van Brugge in het westen, tot de Kempen in het oosten, net ten noordoosten en oosten van Antwerpen. In het noord, noordwesten grenst Antwerpen aan de polders. De geplande bodemingrepen zullen plaats vinden in een zone met een **Scm** bodem, een droge lemige zandbodem met daarboven een dikke antropogene humusrijke A-horizont. Dit is een plaggenbodem. De donkerbruine of donkergrijze humeuze A-horizont is meer dan 60cm dik. Hieronder tussen de 60cm en 90cm bevindt zich een verbrokkelde B-horizont met roestverschijnselen. In de winter is er een goede waterhuishouding, in de zomer is deze iets te droog. Deze bodem is geschikt voor het telen van verschillende graansoorten, als rogge, haver en zomergerst en ook aardappelen. Verder is de bodem ook geschikt voor intensieve groententeelt. Het projectgebied bevond zich in de onmiddellijke omgeving van enkele oude hoeven, waardoor deze bodem zich meestal onder oude boomgaarden of weiden bevindt. Heden wordt er maïs op geplant.

Figuur 8: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het tracé (rood) (bron: Geopunt 2017)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 7: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m aangeduid op het GRB (Geopunt 2017)

Op de CAI (centraal Archeologische Inventaris) worden geen archeologische sites weergegeven voor het projectgebied. In de omgeving in een straal van ca. 500m bevinden zich wel enkele historische, interessante plaatsen, zoals enkele hoven als het 'Sterckshof' (CAI locatie 104 724) en bewoningssporen ter hoogte van 'Morkhoven' (CAI locatie 355 118).

- CAI 104 724

Ca. 250m ten noorden van het onderzoeksgebied in het 'Rivierenhof' staat het Sterckshof. Het 'Sterckshof' was een alleenstaande hoeve met een omwalling of schans, ook wel een 'schranshoeve' genaamd, die dateert uit de 13de eeuw (late middeleeuwen). De hoeve werd voor het eerst vermeld onder de benaming 'Hootvonder' in 1260. In 1432 is er sprake van een omgrachte herenwoonst met een hoeve en in 1525 kocht de Antwerpse koopman Geeraard Sterck een omgracht herenhuis met een hoeve, schuur en brouwerij. In die periode wordt het goed omgebouwd tot een 'hof van plaisantie' in traditionele stijl. Na de brand in 1542 door Maarten van Rossum zijn er herstellingswerken uitgevoerd. Op basis van oude prenten wordt vermoed dat er tussen 1659 en 1678 nog verbouwingswerken werden uitgevoerd. In 1693 wordt het kasteel verkocht aan de Jezuïeten van Lier die het verhuren aan Fr. J. de Bailliet. In

deze periode wordt het lusthof tot een hoeve omgebouwd, waarbij de vervallen delen van het lusthof worden afgebroken. In 1178 wordt de hoeve verkocht aan de bankier J.B. Cogels. Vanaf 1921 is het Streckshof' provinciaal bezit.

Enkel de oude kern van het kasteel is bewaard, de rest is heropgebouwd in neo-Vlaamse renaissancestijl in de jaren '30 van de vorige eeuw. Het Sterckshof vormt als het ware een geheel met het 'Rivierenhof'. Het kasteel en de bruggen over de omgrachting zijn beschermd erfgoed.

- *CAI 104 723*

Het 'Muggenhof', was eveneens een lusthof. Het dateert uit de 16de eeuw. Het was een alleenstaand kasteeltje met een gracht rond, dat in 1842 werd gesloopt. Het 'Muggenhof' situeerde zich ten zuidwesten van het onderzoeksgebied.

- *CAI 150969*

De Brialmontomwalling bevindt zich op 500m ten westen van het onderzoeksgebied, rond Antwerpen. Deze verdedigingslinie werd gebouwd in 1859. De 16de eeuwse omwalling rond Antwerpen volstond niet meer ter verdediging van de stad en werd in die tijd afgebroken. De Brialmontomwalling bestond uit bakstenen muren, kazernes, schansen, wallen en grachten. De omwalling telde 19 poorten. In 1963 werd deze verdedigingslinie afgebroken.

- *CAI 151 328*

Laat-middeleeuws kleine hoeve, waarvan de vroegste bewoning terug gaat tot de 15de eeuw. De locatie van deze hoeve bevindt zich in het Rivierenhof, ten noorden van het onderzoeksgebied.

- *CAI 366 106*

Ten zuiden van het onderzoeksgebied stond vroeger een fort dat dateerde uit de nieuwe tijd. Vandaag maakt het deel uit van de Arenawijk, waar Renaat Braem zijn laatste sociaal huisvestingsproject uit zijn loopbaan bouwde in 1960.

- *CAI 366 108*

De 'Boterlaar', een nederzettingsnaam ten oosten van het onderzoeksgebied die terug gaat tot 18de eeuw of dan voor het eerst is terug te vinden op de kaart van Ferraris (1770-1777). Dit toponiem dateert wellicht van vóór 1770.

- *CAI 366 118*

Het toponiem 'Morkhoven' is de aanduiding van een nederzetting ter hoogte van het onderzoeksgebied. De naam is ten vroegste terug te vinden op de Ferrariskaart (1770-1777), maar is wellicht ouder.

- *CAI 366 357*

Het kasteel in het Rivierenhof, dateert uit de 16de-17de eeuw. De vroegste datering van bewoning op deze locatie gaat terug tot de 15de eeuw. Toen stond er op deze locatie een kleine hoeve. Bij verkoop in 1543 aan een koopman, Jan de Cordes omvat het goed "een steenen huys, berghe, grooten bogaerde, hooftbomen, cruythof, het al wordt omringdt van water, neerhove, ...woon- en duyfhuyze, stallinghen,..."

- CAI 100 906

In het oostelijk deel van het 'Rivierenhof', ten oosten van het onderzoeksgebied werden een aantal losse vondsten gemeld. De oudste vondst gaat terug tot de IJzertijd. Het gaat om een beperkt aantal scherven handgevormd aardewerk. Verder werden er ook enkele scherven aangetroffen uit de Romeinse periode en de middeleeuwen. De dateringen hiervan zijn niet verder gespecificeerd.

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FERRARISKAART (1770-1778)

Op de kaart van Ferraris is te zien dat het projectgebied toen gelegen was tussen het Groot Schijn tot deels in de 'Herentalse vaart' ten zuiden van het 'Groot Schijn'. De vaart had toen nog een kronkelend verloop van west naar oost. Ten noorden vloeide de rivier het 'Groot Schijn' van oost naar noordwest. Het onderzoeksgebied bevond zich in een zone van weilanden, waar de percelen van elkaar gescheiden waren door bomenrijen. Ten zuiden van de 'Herentalse vaart' en het onderzoeksgebied bevond zich eveneens een zone van wei – en akkerlanden, die doorkruist werd door verschillende wegen in de verschillende windrichtingen. In de tweede helft van de achttiende eeuw stonden er ten noorden van het onderzoeksgebied verschillende hoven. Het dichtstbijzijnde ten noorden van het 'Groot Schijn' was het 'Stercks hof'. Nog iets verder noordwaarts staat het toponiem 'Rivieren', op de plaats van het huidige 'Rivierenhof'. Dit toponiem verwijst naar de voor de omgeving toen zeer belangrijke rivieren het 'Groot Schijn' en het 'Klein Schijn'.

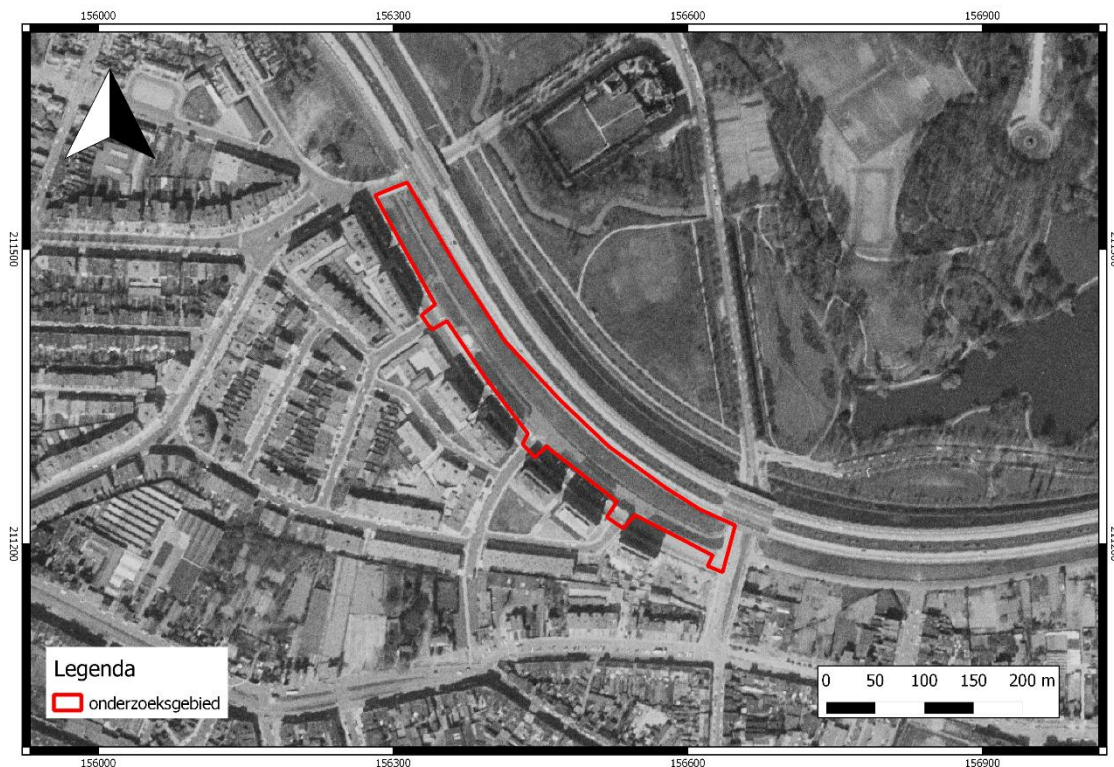

Figuur 8: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

5 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Op de luchtfoto van 1971 is te zien dat het onderzoeksterrein sindsdien quasi onveranderd is gebleven. Het huidige traject van de autosnelwegen E34, E313 en de A13, die ter hoogte van de Water Haecklaan parallel met deze straat loopt is reeds aangelegd in 1971. Het lijkt erop dat alles toen nog maar net is aangelegd. De bomen die heden ten noorden en zuiden van de autostrade staan waren in '71 nog niet aangeplant. Het gebetonneerde wandelpad en de aangrenzende grasperken zijn wel reeds te herkennen op de foto en zijn klaarblijkelijk samen met de autostrade aangelegd, alsook de voorziene parkeerplaatsen, haaks op de Wouter Haeckstraat langs het projectgebied.

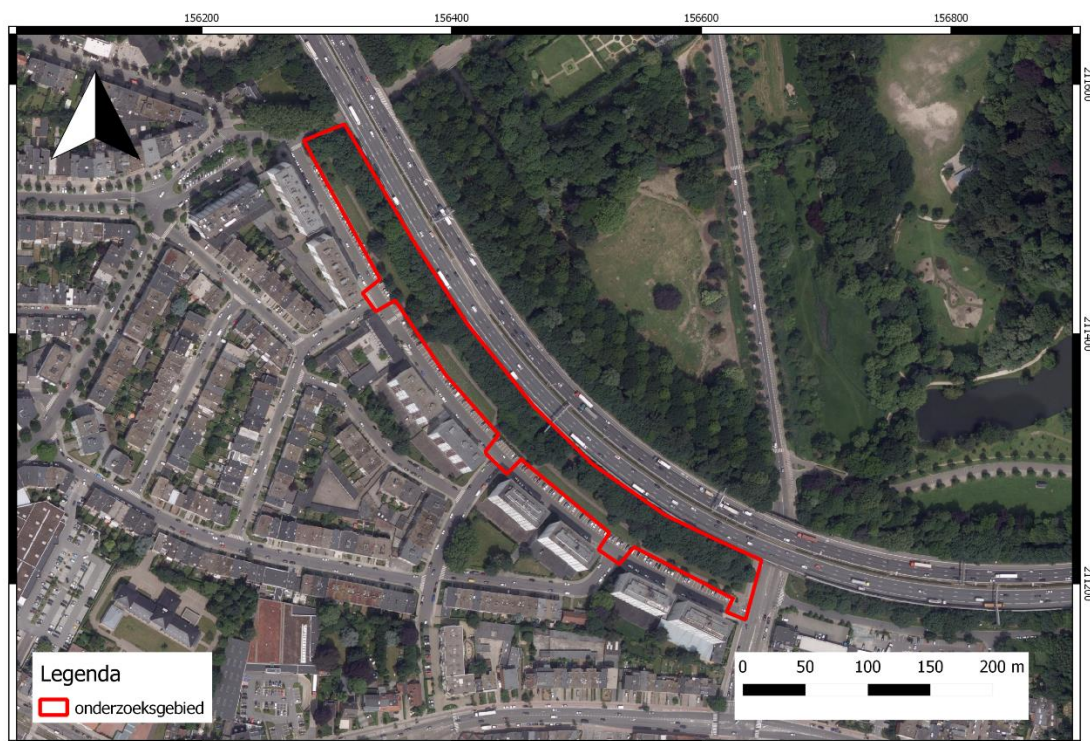
Tussen 1971 en 1979-1990 werden op het onderzoeksgebied, bomen aangeplant, zo ook aan de overzijde van de autostrade in het 'Rivierenhof', die in 2009 (luchtfoto 2009) uiteindelijk een dichtbegroeide zones zijn met loofbomen.

Figuur 9: Orthofoto (1971-panchromatisch) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2017)

Figuur 10: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 15: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

6 BESLUIT EN SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de aanleg van een fietspad, met daarnaast een slingerend, verhard wandelpad met de inplanting van nieuwe bomen en een groenzone langs de Wouter Haecklaan, tussen de Cornelissenlaan en de Sterckshoflei. Het doel van dit onderzoek was drieledig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede werd nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Het projectgebied is een lijntracé met een beperkte oppervlakte. Het tracé wordt daarbij tot op een beperkte diepte, 60cm diepte voor het voetpad en 50cm voor het fietspad en 30cm voor de omliggende groenzone aangelegd. Hierdoor wordt verwacht dat het potentieel op kennisvermeerdering van eventuele archeologische resten in de ontgravingen klein is.
- 2) Uit het landschappelijk, historisch en archeologisch onderzoek (hfdst. 3 en 4) is gebleken dat er op de locatie van het onderzoeksgebied er zich een plaggenbodem bevindt. Deze is afgedekt met een akkerlaag van meer dan ca. 60cm die ooit behoorde tot boomgaarden en de weilanden van verschillende hoeven, die in de nabijheid van het onderzoeksgebied stonden. De maximale diepte van een beperkt deel van de aanleg van het tracé is 60cm, waarmee het archeologisch niveau waarschijnlijk niet bereikt wordt. De kans op archeologische kennisvermeerdering hier is klein tot onbestaande.

Omwille van deze redenen wordt de kans klein geacht dat archeologische resten in de ontgravingen aanwezig zijn. Zelfs indien dergelijke resten aanwezig zijn, is het aannemelijk de deze een laag potentieel op kennisvermeerdering hebben.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt geen verder onderzoek geadviseerd.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		30 augustus 2017

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		30 augustus 2017
Toon Moeskops	Business Unit Manager		18 oktober 2017
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		18 oktober 2017
Anouk Van der Kelen	Senior Archeoloog/ Projectmanager		18 oktober 2017

8 BIBLIOGRAFIE

CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 12 april 2017).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 2 augustus 2017)

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 2 augustus 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 2 augustus 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 2 augustus 2017).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 2 augustus 2017).

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

Inventaris Onroerend Erfgoed: Locatie, administratieve gegevens, beschrijvingen onroerend erfgoed Vlaanderen [Online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be> (geraadpleegd op 24/08/2017)